

Aftale mellem regeringen og Danske Regioner om udmøntning af 600 mio. kr. til en styrket psykiatri

Med Aftale om finansloven for 2020 har regeringen sammen med de øvrige aftalepartier sikret et markant løft af kapaciteten i psykiatrien på 600 mio. kr. årligt fra 2020 og frem. Midlerne skal bl.a. gå til en forbedring af normeringerne og en styrkelse af kapaciteten i psykiatrien, herunder en øget kapacitet i retspsykiatrien. Løftet skal sikre, at flere får den hjælp, de har behov for.

Midlerne bidrager til at løse nogle af de akutte udfordringer på området. Det er imidlertid ikke alle udfordringer, der kan løftes i ét træk. Prioriteringen skal ses i sammenhæng med arbejdet med en 10-års plan for psykiatrien, som skal sætte en langsigtet retning for udviklingen af psykiatrien og sammenhængen på tværs af områder. Arbejdet med 10-års planen og politiske drøftelser heraf sættes i gang snarest, når de aktuelle omstændigheder tillader det.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at midlerne i overvejende grad prioriteres til udgifter forbundet med mere personale, men at en del af midlerne samtidig vil skulle målrettes investeringer i udbygning af kapacitet, herunder på Sikringsafdelingen i Region Sjælland. I de første år prioriteres en andel af midlerne til anlægsinvesteringer, idet der er behov for tilpasninger og udvidelser af de nuværende bygninger og lokaler for at kunne udvide den eksisterende kapacitet.

Tabel 1

Udmøntning af rammen til en styrket psykiatri fra 2020-2024, mio. kr., 2020-pl

	2020	2021	2022	2023	Permanent fra 2024
Styrket kapacitet og bedre normering	510	510	510	510	510
Styrket retspsykiatri	90	90	90	90	90
I alt	600	600	600	600	600

Anm.: Styrket kapacitet og bedre normering kan bl.a. være oprettelse af flere sengepladser, en styrket akutindsats samt en øget kapacitet på Sikringsafdelingen.

Styrket kapacitet og bedre normeringer i psykiatrien (510 mio. kr. årligt)

Med Aftale om finansloven for 2020 er aftaleparterne enige om at afsætte 510 mio. kr. årligt fra 2020 og frem til en generel styrkelse af kapaciteten og forbedring af normeringerne i psykiatrien. Rammen skal bl.a. anvendes til mere personale, oprettelse af flere sengepladser, en styrket akutindsats samt en øget kapacitet på Sikringsafdelingen.

Generelt øget kapacitet og bedre normeringer

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at midlerne skal bruges til flere og bedre pladser i psykiatrien. Midlerne skal således i overvejende grad anvendes til at styrke kapaciteten i psykiatrien i form af mere personale. Flere hænder vil kunne bidrage til flere og bedre terapeutiske tiltag og aktiviteter, hvilket bl.a. kan medvirke til at nedbringe brugen af tvang og styrke behandlingskvaliteten. I lyset af udfordringerne med rekruttering af personale inden for psykiatrien, kan regionerne bl.a. anvende midlerne til at kompetenceudvikle personale og iværksætte rekrutteringsindsatser for at tiltrække personale bredt fra en række relevante faggrupper. Det kan være plejepersonale, sygeplejersker, psykologer herunder specialpsykologer, psykiatere, socialrådgivere, fysioterapeuter, ergoterapeuter mv. Det vil også give rum for større variationer i de anvendte behandlingsformer på de enkelte behandlingssteder.

Aftaleparterne er enige om, at midlerne også skal anvendes til den samlede langsigtede indsats for mennesker med psykisk sygdom. Regionerne vil derfor udvide sengekapaciteten og øge normeringerne på de psykiatriske sengeafsnit for dermed at forbedre behandlingen under indlæggelse og give mulighed for flere længerevarende indlæggelser, når dette skønnes gavnligt for patienten.

Aftaleparterne er desuden enige om, at midlerne også anvendes til mere ambulante kapacitet, herunder bedre normeringer i udgående og opsøgende ambulante tilbud, fx de eksisterende akutteams, så disse i højere grad skræddersyes til fx mennesker med svær psykisk sygdom og denne gruppes skiftende behov for behandling, støtte og omsorg. Ligeledes kan regionerne prioritere det tværsektorielle samarbejde og en bedre brobygning på tværs af sektorer for at skabe mere sammenhæng for patienter, der har forløb på tværs.

Fleksibilitet for de særlige pladser i psykiatrien

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at der er behov for at udnytte de særlige pladser i psykiatrien bedre, idet ca. 1/3 af pladserne er ledige i 1. kvartal for 2020. Udviklingen går imidlertid mod en stadig stigende kommunal visitering og dermed belægningsprocent, og der er derfor behov for en løsning, der tager højde for denne udvikling. Derfor indføres der større fleksibilitet for regionerne, så de særlige pladser kan anvendes i den almene psykiatri, hvis de er ledige. Det indebærer, at regionerne kan "ommærke" særlige pladser til almindelige sengepladser i psykiatrien i det omfang der er ledig kapacitet.

En ommærkning af særlige pladser finansieres inden for finanslovsmidlerne til regionerne. Der kan således anvendes op til 53,3 mio. kr. ud af de afsatte driftsmidler på 510 mio. kr. i regionerne til at finansiere pladserne, når den kommunale betaling bortfalder, som følge af ommærkningen. Muligheden for fleksibilitet vil reducere tomgangen og de udgifter kommuner og regioner har til tomgangsdrift til de særlige pladser på nuværende tidspunkt. Den kommunale takstfinansiering bortfalder således for de ommærkede pladser, der i stedet finansieres af regionerne som en del af den almene psykiatri. Modellen er beskrevet yderligere i bilag 1. Samtidigt sikrer modellen, at der fortsat er et tilbud til den tiltænkte målgruppe.

Regeringen og Danske Regioner er desuden enige om, at de særlige pladser og integrationen med den øvrige psykiatri og socialpsykiatri tages op i den kommende 10-års plan for psykiatrien, og at den planlagte evaluering af de særlige pladser i psykiatrien igangsættes medio 2020. Danske Regioner og KL inddrages i udarbejdelse af rammerne for evalueringen, som bl.a. skal se på sammenhængen til øvrige tilbud, visitationen, patientgruppen mv.

Øget kapacitet på Sikringsafdelingen i Region Sjælland

Med Aftale om finansloven for 2020 blev aftaleparterne enige om, at kapaciteten på Sikringsafdelingen skal øges med ti pladser og etableres hurtigst muligt. På Sikringsafdelingen er de mest syge og farlige psykiatriske patienter indlagt. Der har gennem de seneste fem år været op til fem patienter på venteliste til en plads på Sikringsafdelingen. Det er Justitsministeriet og domstolene, der tager stilling til, om patienter skal anbringes på Sikringsafdelingen. Sikringsafdelingen i Region Sjælland er den eneste af sin art i Danmark, og den modtager derfor patienter fra hele landet. Med udvidelsen forudsættes det, at det ikke længere er nødvendigt med en venteliste til at få en plads på Sikringsafdelingen.

Sikringsafdelingen har for nuværende 30 pladser fordelt på tre sengeafsnit, der er særligt indrettet til landets mest farlige psykiatriske patienter. Ved bygningen af den nuværende Sikringsafdeling blev der forberedt til en eventuel senere udvidelse, hvormed igangsættelse af udbud kan ske allerede i 2020. Patienternes farlighed betyder, at det er nødvendigt at stille helt særlige krav til byggeriet, herunder sikkerheden både uden for og inde i bygningen. Oprettelse og ibrugtagning af pladserne vil forventeligt ske i 2023 ud fra erfaringerne fra bygningen af de nuværende tre afsnit. I første omgang planlægges det, at der ibrugtages fem ekstra pladser. Ibrugtagning af de resterende fem pladser sker inden for finanslovsmidlerne, såfremt der opstår et behov for at tage dem i brug.

Udmøntningen af anlægsmidlerne på i alt 100 mio. kr. til udbygning af Sikringsafdelingen foretages som puljemidler til Region Sjælland, mens midlerne til drift på 25 mio. kr. årligt overføres via bloktilskuddet fra 2023.

Tabel 2**Udmøntning af midler til øget kapacitet på Sikringsafdelingen fra 2020-2024, mio. kr., 2020-pl**

	2020	2021	2022	2023	Permanent fra 2024
Drift	0	0	0	25	25
Anlæg	0	10	40	50	0
I alt	0	10	40	75	25

Anm.: Anlægsudgifterne beror på konkrete beregninger med udgangspunkt i opførelsen af de tre eksisterende afsnit. Det bemærkes, at udgifterne kan blive forskudt mellem årene. Midlerne til drift overføres via bloktilskuddet til regionerne, mens midlerne til anlæg på i alt 100 mio.kr. udmøntes via en pulje til Region Sjælland.

Styrket retspsykiatri (90 mio. kr. årligt)

Med Aftale om finansloven for 2020 blev aftaleparterne enige om, at der er behov for at øge kapaciteten i retspsykiatrien, og der er derfor afsat 90 mio. kr. årligt af rammen fra 2020 til formålet. Midlerne anvendes til at styrke retspsykiatrien, herunder til at udvide antallet af retspsykiatriske senge og styrke kvaliteten i retspsykiatrien.

Oprettelsen af flere retspsykiatriske senge skal bl.a. understøtte, at de retspsykiatriske patienter ikke optager pladser fra andre patienter indlagt i behandlingspsykiatrien, herunder at patienter ikke udskrives for tidligt fra behandlingspsykiatrien. Det kan bidrage til at forebygge yderligere kriminalitet og være med til sikre bedre rehabilitering blandt mennesker med psykisk sygdom. En forudsætning for denne udvidelse er, at der foretages en række anlægsinvesteringer de kommende år som led i denne satsning jf. afsnittet nedenfor.

Anlægsmidler

En del af midlerne afsættes til at foretage investeringer i faciliteter og byggeri (anlægsmidler). Dette kan vedrøre nye sengeafsnit fx i retspsykiatrien eller udvidelse og indretning af nuværende afsnit (fx enestuer, sengeafsnit til højintensive forløb mv.) eller til modernisering af behandlingsfaciliteterne med henblik på at styrke forholdene og aktivitetsmuligheder for patienterne. Af den samlede ramme afsættes 150 mio. kr. årligt i perioden 2020-2023 til anlægsinvesteringer i den almene psykiatri, retspsykiatrien og på Sikringsafdelingen.

Tabel 3 nedenfor viser en oversigt over fordelingen af finanslovsmidlerne fra 2020-2024 mellem drift- og anlægsmidler.

Tabel 3**Udmøntning af Finanslovsmidler til styrket psykiatri fra 2020-2024, mio. kr., 2020-pl**

	2020	2021	2022	2023	Pemanent fra 2024
Driftsmidler	450	450	450	450	600
Anlægsmidler	150	150	150	150	0
- Heraf pulje til Sikringsafdelingen	0	10	40	50	0
I alt	600	600	600	600	600

Anm.: Driftsmidlerne overføres via bloktilskuddet. Anlægsmidlerne til sikringsafdelingen (i alt 100 mio. kr.) udmøntes som puljemidler til Region Sjælland, eftersom Sikringsafdelingen i Region Sjælland er den eneste af sin slags. Udmøntningen til øvrigt anlæg udmøntes derimod over bloktilskuddet.

Udmøntning og opfølgning på finanslovsmidlerne

Aftalen om udmøntning af rammen på 600 mio. kr. årligt til en styrket psykiatri mellem regeringen og Danske Regioner indebærer, at midlerne udmøntes til regionerne over bloktilskuddet. Undtagelsen herfor er dog anlægsmidler afsat til at udvide Sikringsafdelingen i Region Sjælland, som udmøntes via en pulje til regionen.

Der er med aftalen enighed om, at udmøntningen af finanslovsmidlerne afspejles i en øget kapacitet og i en styrket kvalitet for patienterne.

Sundheds- og Ældreministeriet vil årligt over en fireårig periode følge, hvordan de tildelte midler til psykiatrien afspejles i regionernes prioritering. Konkret vil der blive fulgt op på:

- Udviklingen i antallet af sengepladser i psykiatrien, herunder i retspsykiatrien
- Udgiftsniveauet på psykiatriområdet
- Udviklingen i antallet af genindlæggelser
- Udviklingen i anvendelsen af tvang i psykiatrien

Status for implementering og resultater drøftes løbende mellem Sundheds- og Ældreministeriet og Danske Regioner og vil ligeledes blive drøftet med partierne bag Aftale om finansloven for 2020 hvor relevant..